

EGYETERTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
 Budapest, IV. hímző-utca 7. sz.
 A lap az előző évi megállapodás szerinti minden
 közzétételre fogadható. A költségek
 csak természetesen fogadhatók el.
 Kéziratok csak rendkívül esetben kü-
 ldetnek vissza.
 Kiváló-hivatal:
 Budapest, IV. hímző-utca 8. sz.
 A lap az előző évi megállapodás szerinti minden
 közzétételre fogadható. A költségek
 csak természetesen fogadhatók el.

Előfizetési díj:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 hordva:
 Egy évre 20.-
 Félévre 10.-
 Negyedévre 5.-
 Egy hónapra 1.50

Egy szám 7 krajczár.

Hirdetési díj: 9 hasábas poltör egy-
 heti hirdetés 12 Kr., többször 10 Kr.
 Helyi díj minden hirdetésért kü-
 lön 30 Kr.
 Nyitlár: 6 hasábas sor 30 krajczár.

A bécsi alkudozások és a magyar országgyűlés.

Hogy a Bécsben folyamatban levő alkudozásoknál Tisza Kálmántól nem várhatjuk a nemzet érdekében meggyőződését, arról meggyőződhetünk mindenki már a múlt évi májusi megállapodásokból. A Tisza-kormány által azóta tett engedmények nem annyira lényeges eltérések miatt kárhoztatók, mint inkább azért, mert kormányának megállapításában megaláztatott a nemzet is.

Hogy Tisza lemondásának benyújtása és a fejedelm által elfogadása után sem hr. Sennyey és Majláth, sem pedig Bittó, Gyöze és Szlavy új kormány alakítására vállalkozni nem akartak, azt értjük, és természetesen találjuk, mert nincs sem a jobboldali ellenzék, sem a volt deákpárt vezérfőjei közt oly hazafiatlan ember, aki a Tisza által megvetett alapokon az alkudozásokot folytatni akarná.

Mi igen távol vagyunk attól, hogy az alkudozások tárgyait képező kereskedelmi és vámszerződés és a bankügyi mimodoni megállapításra nézve, akár a jobboldali ellenzék, akár a volt deákpárt volt miniszterekkel egyetértünk. Ok a közös, mi a külön vánterület hívei vagyunk, ok a bankok a bécsi bank közbenjárására, mi a független önállóság alapján kívánjuk megoldani. De épen azon körülmény, hogy Sennyey mint Bittó kijelentették, miszerint ok csak oly feltétel alatt vállalkozhatnának kormány alakítására, ha a Tisza által megkezdett alkudozások, mint nem létező tekintetnek; és ok egészen új alapon, új alkudozásokot kezdenének.

Ezen körülmény mutatja legjobban, hogy a Tisza által már eddig is elfogadott feltételek mennyire sértik a magyar államérdekeit, mennyire károsak, és mennyire nem számíthatnak az országgyűlési pártok bármelyikének támogatására.

Pedig hát végre is az alkudozások eredménye csak akkor emelkedik érvényre, törvényre csak akkor válhat, ha azt a törvényhozás mindkét házában többsége elfogadja, és a király szentesíti. És gondoljuk meg jól a törvényhozás tagjai általában, és a nemzet képviselői különösen, hogy végre is ok felelősek a nemzet előtt mindazon megmérhetlen kalamitásokért, mind azon következményekért, melyek ezen alkudozások törvénybe iktatásából származhatnak, a melyekért sem Sennyey és Majláth, sem Bittó, Szlavy és Gyöze a felelőséget elvállalni nem akarták.

Gondoljuk meg a törvényhozás tagjai általában, hogy a bécsi miniszterium által Magyarország jogos és méltányos követelményei rovására az alkudozásoknál elért eredmények főleg annak tulajdoníthatók, hogy a bécsi miniszterek mindig a reichsrath felügyelete s ellenőrsége mellett vezették az alkudozásokat, és valányszor bármely oldalról nyomás gyakoroltatott rajok a czéltől, hogy egy vagy más pontban engedjenek; mindenkor a reichsrath mögé bujtak, mondván: azt nem tehetjük, mert a reichsrath el nem fogadná. Ezen eljárásból okulhatott volna a magyar kormány is, látván, hogy mennyi erőt kölcsönöz ellenfeleiknek a reichsrath támogatása, mennyi hasznot hazájának, és mennyi jogtalan nyeresémet, a mi rovásunkra volt az így támogatott osztrák miniszterium képes, a mi minisztereinktől kicsikarni. Okulhatunk volna ezen példából Tisza, Széll és Trefort urak, de az őrésügyi pöfeszkedésnek a semmi által nem indokolt göngnek épen az a tulajdonsága, hogy semmi példán nem okul.

A mi minisztereink elbizakodva tehetéseiket és hatalmukat tulbecsölve, ellenben az országgyűlés és különösen a pártjuk értelmiségét és hazafiságát igen alacsony, annak szolgaiságát pedig igen magas fokra becsölve, maguk jártak el az alkudozásokban, maguk jártak el a meg ma is annyi kudarc után, melyet már vallottak, annyi szegény és gyalázat után, melyet zsebre raktak kénytelenek voltak, annyit anyagi és erkölcsi kár után, mennyit már eddig is a nemzetnek okoztak.

De ebből még egyáltalában nem következik, hogy az országgyűlés ezen pöfeszkedő semmisségek előtt meghajoljon, és bétlenül nézve, hogy mikép teszik Tisza, Széll és Trefort tönkre az országot.

Csajfaj el az országgyűlés a közügyek vezetésétől azokat, kik arra tudatlanoknak

és tehetetleneknek bizonyultak, és vegye saját kezébe ezen ügyek vezetését és intézését, mint teszi azt most a bécsi reichsrath.

Emlékezzék meg, hogy ezen kérdések mimodoni megoldásától van hazájának jóléte, jövődjöje, sőt maga állami létele feltelevé.

Mindenekelőtt kettő nem felejtsem az országgyűlés és a nemzet.

Az egyik az: hogy a bankügynél hasonlíthatatlan nagyobb és hazánk sorsára döntőbb befolyással bír a vám- és kereskedelmi szerződés kérdése. Ha a kettő között kell választanunk, mi a külön vánterület sorompóinak felállítására szívesen átengedjük a bankot az osztrákoknak, még pedig nem tíz, hanem ha tetszik, sokkal hosszabb időre, és addig beérjük a jelen függő állapottal. Szívesen átengedjük, ha a kettő között kell választanunk; mert külön vánterület mellett rendezhetjük az ország pénzügyi viszonyait, fejleszhetjük iparát és kereskedelmét, emelhetjük az általános jólétet, és következőleg az állam és az egyesek hitelét, a hol pedig hitel van, ott ma a pénz nem hiányzik, és ha Magyarország ily viszonyok között nem kapna elegendő pénzt az osztrák nemzeti banktól, kapna akár-mennyit, még pedig kisebb kamatra Anglia, Francia vagy Németországtól. Ezért nekünk semmi aggodalmunk nincsen. Ezért a felelőséget szívesen elvállaljuk. Ezeket azért említettük fel, mert úgy látjuk, hogy az ország nagy része a bankügynék nagyobb fontosságát tulajdonít, mint a mennyit az érdemel, annak felállításától sokkal többet remél, mint a mennyi elérhető. Felemlítettük, mert úgy látjuk, hogy az ország nagy része a bankügynék felmerült villongások által ezen két kérdés viszonylagos fontosságára nézve tévútra vezető szándékoltatik.

A második az: hogy Magyarország alkotmányos ország, és hogy az alkotmányunk első és mellőzhetlen követelménye az, hogy a nemzet többségének kifejezett akarata kell, hogy érvényesüljön.

A nemzet többsége akaratainak törvényes exponensei a nemzet választott képviselői. Ezeknek a kezében van letéve a nemzet jólétének, a nemzet felvirágzásának, a nemzet jövője biztosításának nagy feladata. És ne felejtsek el, hogy ha 1867. óta rosszabbra fordult a nemzet sorsa, ha a nyomor napról-napra nő, és végveszélylyel fenyegeti a tönkre jutás örvényének szélére sodort államot, annak oka nem egyedül a kormány, hanem a képviselőház többsége és a nemzet is, mely azt tűri, mely mind azon intézkedéseket megszavazta, melyek előidéztek a nyomort, melyek az államot az örvény szélére sodorták. Ne mondja senki, hogy Magyarországon alkotmány nincsen. Ez egy nagy fikció, melynek árnyékában a gyávák meglunyáskodnak, a lelkiismeretlenek üzik önzó czéljait, melyek a haza megrontására vezetnek, és métségtét keresnek abban, hogy hisz nálunk alkotmány nincsen.

Minden nemzetnek olyan alkotmánya, olyan kormánya van, a milyent érdemel. Ne hídje senki, hogy más nemzetek zsebre tett kezeikkel tétlenül nézve szerették vagy tartották meg alkotmányos szabadságukat. Lord Brougham, ki Angolországban főcancellárja volt, egy az angol alkotmányról írt, és a királynak ajánlott munkájában, miután az angol történelemből több, a nemzet jogai ellen irányzott támadásokat felemlít, ezeket mondja: „Ezek oly példák a mi kormányunk történelméből, melyek arra taníthatnak bennünket, hogy a pusztá törvénybe iktatás még nem képez teljesen megnyugtató biztosítékot; emlékeztethetnek bennünket arra, hogy bírák, parlamentek és miniszterek, nemkülönben a királyok is gyarló emberek, jatekai piszkos hajlamoknak, vagy alapveten felelmekek, vagy pártoskodó szenvedélyeknek; megtaníthatnak arra, hogy a nép soha nem lehet biztos, ha csak nincsen folytonosan elhatározva, ellentánni a halálig annyiszor, a mennyiszor jogai megtámadtatnak.”

Azzal, hogy nagy indignációval azt mondjuk, hogy nálunk alkotmány nincsen, azután zsebre dugott kézzel és tátott szájjal várjuk a fatumszerű sült galambot, czélt érni soha nem fogunk; mert az bizonyos, hogy legalább a jelen korban ezen szárnys állatok sült állapotban nem igen ropkednek. Ezt tehát hiába várjuk, mert a egyszerű ember, hogy a patak vize lefolyván száraz lábbal mehessen a tulpartja.

Még ha igaz volna is, hogy nekünk alkotmányunk nincsen, azoknak, kik az alkotmányos szabadságot szeretik, és azt birni óhajtják, minden erejükből oda kel-

lene törekedniök, hogy azt maguknak és hazájuknak megszerezzék.

De hát ez még nem is igaz. Magyarországon van alkotmány, van 1867. óta; mert a magyar király arra megesküdt. Van, mert 1867. óta semmi nem történt: a mit az országgyűlés többsége nem helyeselt szavazatával el nem fogadott volna. És ha mégis ezen 10 év alatt sok, igen sok rossz történt, annak oka nem az, hogy alkotmány nincsen; hanem az, hogy mindig találkoztak oly hazafiatlan emberek, a kik a minisztereket ezen rossz foganatosításra elfogadták; hanem az, hogy ezen hazafiatlan miniszterek mindig találtak elegendő számmal hazafiatlan képviselőket, kik ezen rosszat elfogadták, megszavazták, és a hazafiatlan minisztereket a felelőséget és az érdemelt büntetés alól felmentették; hanem az, hogy a magyar nép mindennek láttára három általános választás alkalmával mindig nagy többségben választotta meg a hazafiatlan minisztereket támogató hazafiatlan képviselőket.

Tehát nem az a baj, hogy alkotmány nincsen, hanem az, hogy minisztereink nincsenek, kik jobban szeretik hazájukat és becsületüket, mint önhasznukat és a hatalmat; hanem az, hogy képviselőink nincsenek, kik hazájuk és választói iránti kötelességüket lelkiismeretesen teljesítik; hanem az, hogy népünk nincsen, mely a neki adott alkotmányos jogokká elni tudna és azokat megbecsülne; megemlékezzék St. Just azon nagy, és igaz mondására, mely szerint „minden ember bűnös, midőn a haza szerencsétlen.”

Simonyi Ernő.

A mai nap folytán valamennyi forrásból összehangzanak a hírek, hogy a kiegyezés már befejezett tény és a miniszterek még az éjjeli vonattal Budapestre érkeznek. Itt aztán a szokásos általánosságokban és kétértelműségeken referálnak majd a clubnak, hogy még egyszer Bécsbe visszatérve, formálisan befejezessék a kormányalakulást.

A Lloyd épület főparlamentjére esik tehát a döntés sorsa. A közvélemény jogosan megkövetelheti, hogy kiemelkedjenek kislelki, szűkebbül és önzó felelősségből. Itt volna az ideje, hogy a nemzet érdekében színonalára helyezkedve, lehetlenné tegyék az ország jogainak oly mérvű eljártását, minőben a jelenlegi kabinet tervezte.

Tisza Kálmántól a clubban való referálás, mielőtt a kormány megalakult volna, nem egyé, mint a párt által kapartatni ki a gesztenyét, reá hárítani a felelőséget, lekötni a szavazatot. Vessenek hát számot magukkal, mert még nem volt politikai küzdelem, mely oly arányokat ütött volna, mint lesznek a támadások és agitációk, melyeket ily eljárás provokálni fog.

A kiegyezés részleteiről következőt jelent a tiszakebeli „Hon”.

A directorium hatáskörére nézve határozottan irhatjuk, hogy az a magyarországi hitelforgalom, főkök dotatija és ezek üzletének beosztása fölött teljesen önállóan intézkednek. A központi választmányok csak két esetben lehet beleszóla. Először akkor, ha be tudja bizonyítani, hogy esőveszélylyegety azt a firmát, melynek hitelzéséről van szó. Másodszor akkor ha bizonyítja, hogy osztr. főköknél is vett igénybe hitelt és pedig (azzal együtt a directorium által megszabandó) a maximum is felül az illető firma. E két eset elsőséggben az egyes főkök hivatalnokainak is van vétőjoga, ha a cenzorok nem egyhangulag szavazták meg a hitelt.

A főkök közül most még 7 állítatik föl Magyarországon és a közelebbi két év alatt a magyar kormány és központi választmány meggyezésére szerint, még 3 fog állíttatni. A főkök hatásköre sokkal nagyobb lesz a mostaninál, hivatalnokokat a directorium, ennek hivatalnokait — magyar honpolgárokból — a központi választmány nevezi ki.

A magyarországi minimális detáció összege, valószínűleg 51—52 millió lesz, mint minimum és ezenfelül a tartalékból (29 millióból) Magyarország rendelkezésére fog állani az összegnek megfelelő arány. Ha a hitelszükséglet több lenne: a bank tőkének szaporítása is lehetővé lesz tőve és az így szaporuló jegyforgalomból Magyarország nyeri a minimális összegének megfelelő arányt.

A lombardirozó értékpapírok a két kormány és bank egyezése alapján állapítanak meg és a statumokba lesznek felvéve. A lombardirozás megszabása a directoriumot onáló hatáskörébe esik. A firmák hitelképességének megszabása is, a fentebb említett két eset kivételével.

A clubesiny.

A Bécsből érkezett mai hírek semmi kétséget nem hagynak fen az iránt, hogy a vajudó hegyek végre megszűlték a „Schein Parität” ideitlen egérkését. A félhivatalos lapok resteléseiből az tünik ki, hogy ez egérke idétlensége még nekik is kellemetlen órákat szerzett, mert ugyan csak ovaodkának a világ elé állítani kereszalkatt.

lepel, nehogy meztelen szörnyiségében visszataszító botránkozást keltsen a közvéleménynél.

Nem beszélnek immár májusi stipulációról, melyekkel „élni vagy bukni” ígérté a szöszögő elvtelenség; melyen hallgatnak a decemberi kijelentésekről, melyek „utolsó engedményezési” határvonalat voltak képezendők; szigorú hivatalos szolgóló hasábjain, a lemondás után tett nyilatkozatok pontozatait; diplomatai óvatossággal kerülgetik a nyílt felvilágosítást adást a „Schein-Parität” vívmánya dolgában. Mind össze annyit tudunk, a mit tudunk hetekkel ezelőtt nélkülök is, hogy a kiegyezés meg van, és Tisza Kálmán pusztán látszatra exminiszer még, valójában azonban tárczája ott a zsebében.

Pedig tudni akarnók ám a részleteket is. Kíváncsiságunk annál igazolhatóbb, mivel az elárlott körvonalak a legrosszabbat sejtetik a tapasztalatok rendkívül okult ország. Így, hogy egyebet ne említsünk, a „general-rath” összeállításának módozata oly püpfikusán van előterjesztve a hazában hontalaná válni kezdő „Hon” osztrák érdekeket szolgáló hasábjain, hogy a tájékozódás csupán az eddig fenforgott összes magyar javaslatok elejtése körül bizonyos; de hogy milyen alakban és melyiket fogadták el az osztrák részről felmerült in diványoknak, a tekintetben csak tapogatózni lehet.

Hogy idézés nélkül ne látszassunk itélni a „Hon” communiquéje telett, álljanak itt saját szavai: „Annyit irhatunk már most, hogy a reggeli lapokban ismertettet térv, mely szerint a központi választmányba 2—2 tagot neveznének ki a directoriumok és 8 tag választatnék; csak egy k fél javaslat volt, ezzel szemben állott az, hogy a directoriumok választanak az alkormányzókat is és ezekkel együtt 4 tagot a központi választmányba. Úgy tudjuk, hogy a bank is e tervre hajlandóbb és általában ennek volt tagnap kilátása az elfogadásra. Hogy megtörtént-e? Még nem tudjuk.”

Hát ez bizony igen érdekes nyilatkozat; még a szavak összehasonlításának kétértelműségeket gyártó mestersége rajta is volt, hogy tisztába ne jöjjön a történeteklenki; de azért a sorok között olvasható legyen sok mindenféle. Látszik, hogy a terv, melynek a bank részéről is legtöbb kilátása volt tagnap, ma már el is lön fogadva. De az épeusséggel nem érthető minő esetvesedő különbség van a között a terv között, mely 2—2 tagot kívánt bevalasztani egy-egy főkök agenselepe, hivatalos nyelven directorium által és ama másik az elfogadás stádiumába jutott terv között, mely szerint a két directorium négyet választ a központba? Hisz négy oszta a kettővel, kettőt eredményez; azaz 2—2 tag jut egy-egy directorium választása alá.

Hanem hát a hivatalos világnak már különleges alegóriája is van. Osztrák részről javasolva a 12 csak kettő, de a magyar kormány által javasolva a kettőtől úgy szikrázik a „Hon” leibhszár szeme, hogy mind a parlaji vadász föllentésre beokertott legénye kétszer annyit lát és mond csupa-mat szolgaisági bugyalomból.

Ily dolgok olvasása után épeusséggel nem lepheti meg az embert, ha a terv csak azért látszik nagyszerűbbnek, mivel az alkormányzóban kilátásuk van az ország iszonyú kárának összes vízszengedménye gyanánt egy pártmeyer számúra zsiros állást biztosítani. A „Schein-Parität” érdekelben kifejtett hecze-hureza nem is vezethető mátra vissza, mint a konok erőlködésre egy-ké hivatali kapartatni a legtöbb szolgálatot tett pártmeyer részére. Ez a törekvés is azonban nagyon soványul ütött ki; félhetnek, hogy még marakodás lesz az öt koncezból háromra devalvált állások felett.

A többitől több megessaphatná a menykö, a minthogy irgalmatlanul is beleütött a rémséges tervek sokadalmába. Azzal abatkányit sem törlődik, hány tagot választ az ellenséges bank. Előbb még az öt koncez mellett is kevesebb bank választott szerepelt a tervelésekben; utóbb azonban végre is a kettő, illetőleg három koncez mellett engedtek nyolozat és engedtek volna akár hanyat; mert hát, a hol a személyi érdek határa végződik ott jöhet, a mi akar, egy-két taggal több úgy som változtat a végzetes kiegyezésen.

És ezzel mára talán végezhetünk is a hólyagba fuvott bankgyegység vívmányával, ha a „Pester Lloyd” kiiskolozott ügyességő Dionysius fület képviselői rejtekéből a parlament többségének megpuhítását nem veszi jelszavaiban czélul. Úgy látszik aggodalmi vannak a többség hangulata tekintetében, és olyast fülel, mint a májusi „megdönthetlen” stipulációk alkalmából. Ez vezethette a kijelentést, hogy a miniszterium „egyelőre” kilátásba helyezett clubnyilatkozata mellett az egyszerű „tudomás vételi” szivere kösse a kormány-pártnak. És nehogy a vak bizalom e szerénytelen követelésétől végre is meg hátráljon a lelkiismeretesebb elemek kötelességzérte, azon felsőbb meghegyással nyugtatja meg őket, hogy az állásfoglalásnak majd csak az összes javaslatok előterjesztése után lesz helye. Magyarán e gyöngéd fogás oda lyukad ki: „Tisza elmondja most nektek a clubban egy pár phrásisba burkolva, hogy sikerült miniszterelnöknek maradnia; felszólít benneteket szavazatok neki bizalmat, helyeslejtétek ismeretlen egyezkedési esinyeit, hogy így engedjrova, a ki magáévá tette nagyjában a dolgot, erkölcsiileg kényserítettessék mindennek elfogadására.”

Igazán kár, hogy annyira kimerítették az előzetes manőverekkel az efféle fogásokat, hogy minden tisztességes párttag rögtön is rájöhet a turpisságra. Emlékezhettek még a májusi manőverre, midőn Csernányi lett kiküldve hirdetni az immoralitás fegyverével a politikai morál ama fogásos tanát, hogy a ki „igenne” vette tudomásul Tisza kijelentését, annak „beesületbeli” kötelessége megszavazni a májusi kiegyezést egy, a mint vau. Ezt a manővert akarják most ismételni a februári megállapodások körül, és valóban az ország kívánsi lehet, hogyan fogják hívni, és melyik kerület képviselni azon emberek, a kik a tudomásrétel clubesinyében kötik le parlamenti szavazataik függetlenségét? V—y.

A szerbiai választások ma a választók élénk részvételével mellett megkezdődtek, s egyes mozzanatait dobszóval hirdetik. Belgrádon az a hír, hogy Oroszország 8—10 nap alatt átéli a Prutot.

Midhat pasa bukása.

Midhat pasa elbocsátása egyre nagy port ver fel a sajtóban. Körülményesen beszélnek el a részleteket, a melyek között számtalensek történt. Most már tudva van az is, hogy Ignatiev két millió fontot ajánlott fel a szultánnak, ha megválna Midhatról. A szultán nemcsak visszutasította e sápot, hanem még figyelmeztette is rá Midhatot. De végre a fondorlat győzött, mert a gaz orosz diplomatának sikerült Damad pasát a szultán sógortát és más hivatalnokokat megvesztegetni. A mi különösen Damad pasát illeti, ez Midhat bukása után 50,000 liráról szóló utalványt váltott be. Damad pasa már Egyiptomtól is szolgált 10,000 líra évi kénzsoldért. Általában ez szomorító világot vet a kényuralom alatt elszajult főhivatalnokai kar corruptiójára.

Midhat pasa most Olaszországban időzik. Midőn Brindisibe ért a „Daily Telegraph” levelezője meglátogatta, melynek eredményéről a következőket írja:

A nagyvezér az összeküvés vádját komikusnak és sértőnek találja. Nyomassák ki a bizonyító iratok! kiáltott fel. Gyalázat az olyan kormányra, mely egy számtalont igy rágalmaz! A szultánról úgy nyilatkozott, hogy jószívú ember, de gonosz befolyások alatt áll. Az alattas hivatalnokok többnyire Oroszország szolgálatában állnak, s ezek uralkodnak a szultánon. „Hazugság, ugyan, mintha én angolok alkalmazását ellenem volna; ellenkezőleg Belgrádban és Ruscsukban nagyon sok brit általvaló fogadtam a porta szolgálatába”. Az sem igaz, hogy Savfet passával, a külügyminiszterrel meghasonlott. Az alkotmányra vonatkozólag szóról-szóra ezeket mondta: „Azok, kik a kényuralom igájához szoktak, megtanulták-e két hónap alatt a szabadság alapelveit?”

Azon levél, melyet Midhat pasa letétele előtt a szultánhoz legutoljára írt, következőleg hangzik:

Fölség! Az alkotmány kihirdetésével czélunk volt a palota kényuralmának véget vetni. Ön kötelességei oktatni, a mieinnkel megismertetni, a keresztények és muzulmánok közt a tökéletes egyenlőséget elismerni s komolyan törekedni az ország javára.

Harmizev év óta már nagyon sok hattyó és fermant adunk ki: e végzemények mindig olyanok keletkeztek, mikor nehéz politikai bonyodalmak keletkeztek; alig hátrítottok el azonban a vesztély, azokról ismét megfellelkezünk.

Már mondtam, hogy mindenkinek ismernie kell kötelességét; az Ön eszszári személyén van legelőször a sor, példát adni, hogy azok, kik a kormányzás felelőségének súlyos terhét az ország előtt magukra vállalták, haszonnal működhesnek. Aztán rajtunk, minisztereken a sor, kötelességünket teljesíteni, midőn lemondunk a bizelkezés és árulkodás rendszeréről, mely a Türökországban 400 év óta uralkodott. Én becsülöm az Ön személyét és a eszszári eszládot; de becsülésemből nem csinálhatok eszközt hazám érdekei ellen.

Az én felelőségem bizony: félek mindattól, mi lelkiismeretembe van; félek továbbá a nemzetől, mely engem számadásra vonhat. Félre ne értesz szavamat: én becsülöm és félem a nemzetet, mely Ont uralkodójává választotta. Ezenkívül semmitől som félek.

Az ottománoknak is vannak kötelességeik; elismerték s betöltötték. Tegyük ugyanazt, amit ok. Mink mindenekelőtt alkotmányos kormány vagyunk; érti ön e szó jelentését? Annak, ki valami ad, ezt ismernie kell. Nem időzöm tovább emellett.

A hivatalos nyilatkozata mellett az egyszerű „tudomás vételi” szivere kösse a kormány-pártnak. És nehogy a vak bizalom e szerénytelen követelésétől végre is meg hátráljon a lelkiismeretesebb elemek kötelességzérte, azon felsőbb meghegyással nyugtatja meg őket, hogy az állásfoglalásnak majd csak az összes javaslatok előterjesztése után lesz helye. Magyarán e gyöngéd fogás oda lyukad ki: „Tisza elmondja most nektek a clubban egy pár phrásisba burkolva, hogy sikerült miniszterelnöknek maradnia; felszólít benneteket szavazatok neki bizalmat, helyeslejtétek ismeretlen egyezkedési esinyeit, hogy így engedjrova, a ki magáévá tette nagyjában a dolgot, erkölcsiileg kényserítettessék mindennek elfogadására.”

Kérem tehát, ruhazza mátra azon tisztet, melylyel megbízott.
 Február 4. (6-számítás szerint január 23.)
 Midhat.

